

УДК 811.111: 373.3/5.02

Довгаль Ірина Анатоліївна

викладач

Краматорського коледжу

Донецького національного університету економіки та торгівлі

імені Михайла Туган-Барановського

Довгаль Ирина Анатольевна

преподаватель

Краматорского колледжа

Донецкого национального университета экономики и торговли

имени Михаила Туган-Барановского

Dovgal Iryna

Teacher

Kramatorsk College of

Donetsk National University Economy and Trade the

name of Mikhail Tugan-Baranovsky

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ

НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

ФОРМИРОВАНИЕ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ

СТУДЕНТОВ НА ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЯХ ПО

ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE AMONG

STUDENTS IN PRACTICAL CLASSES IN FOREIGN LANGUAGE

Анотація. В статті розглянуто питання, що пов'язане з формуванням комунікативної компетенції у студентів засобами

інтерактивних методів навчання при проведенні практичних занять з іноземної мови.

Ключові слова: *комунікативна компетенція, іношомовне спілкування, інтерактивні методи, рольова гра.*

Анотація. *В статті розглянуто формування комунікативної компетенції студентів засобами інтерактивних методів навчання при проведенні практичних занять по іноземному мові.*

Ключевые слова: *коммуникативная компетенция, иноязычное общение, интерактивные методы, ролевая игра.*

Summary. *the article deals with the question of the formation of communicative competence among students through the use of interactive teaching methods while conducting practical classes in a foreign language.*

Key words: *communicative competence, foreign language communication, interactive methods, role-playing game.*

Сьогодні в Україні має скластися нова мовна європейська реальність, яка передбачає багатомовність та мовну мобільність, за якою людина набуватиме повноту доступу для вільного вивчення та оволодіння якомога більшою кількістю мов. Без цього успішна інтеграція в сучасному світі просто неможлива. Вивчення в навчальних закладах більш ніж однієї іноземної мови, безумовно, знаходиться в інтересах загальної національної політики України. Розвиток системи освіти вимагає від педагогічної науки й практики вивчення і впровадження нових методів навчання і виховання студентів. Інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Нині створюється нова педагогіка, характерною ознакою якої є інноваційність - здатність до оновлення, відкритість новому.

Державним освітнім стандартом та Програмою з іноземних мов визначаються основні цілі навчання іноземної мови: практична мета передбачає оволодіння студентами умінь мовлення на рівні, достатньому для здійснення іншомовного спілкування; виховна мета реалізується через систему особистого ставлення до нової (іноземної) культури у процесі оволодіння нею; освітня мета реалізується у процесі навчання: оволодіння знаннями про іноземну культуру, історію, традиції; порівняння явищ іноземної мови, що вивчається, з рідною мовою; залучення до діалогу культур, тощо; розвиваюча мета реалізується через розвиток у студентів умінь переносу знань та навичок у нову ситуацію на основі проблемно-пошукової діяльності, готовності до участі в іншомовному спілкуванні, умінь спонтанно і логічно висловлювати свою думку, тощо.

Давайте розглянемо поняття «комунікативна компетентність». Під комунікативною компетентністю розуміють здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певну сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Вона передбачає уміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню. Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії, тому є результатом досвіду спілкування між людьми [4].

Як відбувається формування комунікативної компетенції у студентів на практичних заняттях з іноземної мови? Основними умовами для продуктивного оволодіння іноземною мовою, як і рідною, є: включення студента в предметно-комунікативну діяльність на занятті; тісне спілкування; сукупність реалізації соціальних функцій. Одним із шляхів створення комунікативної ситуації є рольові ігри, круглі столи, конференції та дискусії, які сприяють реалізації міжособистісного спілкування студентів на занятті. Такі форми роботи називають інтерактивними методами навчання.

Активна модель навчання передбачає застосування методів, що стимулюють пізнавальну активність і самостійну діяльність студентів. Інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, що має конкретну, передбачувану мету: створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, інтелектуальну здатність [2, с. 250- 251].

Розглянемо різні види інтерактивних методів навчання більш детально. Рольова гра забезпечує студентам зняття «мовних бар'єрів». Зміст рольової гри повинен бути цікавим і значущим для її учасників, а всяке ігрове дійство повинне закінчуватись одержанням певного результату, що несе в собі певну цінність, ґрунтується на знаннях, навичках і вміннях, здобутих на занятті, та забезпечує можливість студентам обирати раціональні і ефективні рішення, при цьому критично оцінювати себе і оточуючих. Зв'язок гри з практикою реального спілкування - одна з найважливіших соціально-психологічних вимог [1, с. 7].

Існують такі правила проведення рольових ігор: а) студент повинен уміти поставити себе в ситуацію, яка може виникнути в реальному житті; б) студент має адаптуватися до своєї ролі в запропонованій ситуації, яка може виникнути в реальному житті. Заслужують на увагу і так звані «рольові картки». Кожен студент отримує картку, одна її сторона однакова для всіх, на ній розміщується інформація про рольову ситуацію, проблему, яку треба вирішити. Зворотна сторона картки містить фрази та словосполучення з теми заняття, які потрібно використати при складанні діалогів. Такі мовленнєві кліше мають різний характер комунікативних ситуацій та допомагають студентам граматично вірно формулювати свої питання, відповіді, згоду/незгоду, здивування тощо.

Завдяки проведенню занять з використанням елементів конференції, дискусії, круглого столу студенти вчаться самостійно мислити та

висловлювати свої думки на іноземній мові. Це дає можливість перевірити їх знання з лексики та граматики, а також вміння використовувати ці знання на практиці. Студенти мають висловити свою власну думку щодо їх вирішення, уважно слухають думки своїх одногрупників, ставлять питання, сперечаються, наводять аргументи, самостійно виправляють помилки, допомагають один одному правильно формулювати висновки та рекомендації.

На практичних заняттях з дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» в Краматорському коледжі ДонНУЕТ ім. М.Туган-Барановського викладач Довгаль І.А. активно використовує інтерактивні методи навчання, які позитивно впливають на формування комунікативної компетенції у студентів з англійської мови. Суть технологій полягає в тому, що навчання відбувається шляхом взаємодії всіх, хто навчається. Це співнавчання, в якому викладач та студенти є суб'єктами. Викладач виступає в ролі організатора процесу навчання, лідера групи студентів.

Практичне заняття з використанням інтерактивних методів навчання складається з двох частин: перша проводиться з використанням традиційних видів робіт (фронтальне або індивідуальне опитування, фонетична розминка, робота з лексичними одиницями, робота з текстом, виконання після текстових та граматичних вправ та інше), а друга – з використанням елементів рольової гри, дискусії або конференції (на етапі закріплення лексичних одиниць або з метою контролю вмінь та навичок студентів використовувати знання фахової лексики на практиці.) На практичному занятті з теми «Визначні місця України» використовуються елементи рольової гри. Викладач та 2-3 студента виконують роль гіда та провідника, а інші студенти – роль іноземних туристів. Дія відбувається в Києві, гід розповідає туристам цікаві факти про історичні та визначні місця столиці. На практичному занятті за темою «В магазині одягу»

використовуються теж елементи рольової гри. Тільки студенти виконують роль продавців та покупців, а викладач – роль адміністратора в магазині. Такий вид роботи сприяє формуванню культури професійного спілкування фахівців сфери обслуговування. Студентам запропоновано скласти діалоги з використанням наступних ситуацій з карток. Картка 1: Ви з сестрою їдете на весілля до подруги. Вам потрібно купити сукні лілового кольору. Відтворіть розмову з продавцем. Картка 2: Вам потрібно купити спортивний одяг. Але він коштує дорого. Вам потрібно знайти недоліки в одягу та умовити продавця зробити Вам знижку. Відтворіть розмову з продавцем. Картка 3: Минулого тижня Ви купили пальто, але прийшовши додому зрозуміли, що воно Вам не личить. Зараз бажаєте його обміняти та купити інше. Відтворіть розмову з продавцем-консультантом.

Практичне заняття з теми «Захист навколишнього середовища» проводиться з використанням елементів конференції, на якій студенти зачитують свої доповіді. Тема доповідей стосується проблем навколишнього середовища. Після відбувається обговорення, де студенти висловлюють свої думки та надають пропозиції щодо покращення ситуації з навколишнім середовищем. На практичному занятті з теми «Вибір професії» доцільно використовувати дискусію, де відбувається обговорення чинників, які впливають на вибір професійної діяльності. Практичне заняття «Освіта в Великобританії» проводиться з використанням елементів круглого столу. Студенти виконують роль студентів з Великобританії, перекладачів та студентів з України. А викладач – роль організатора зборів. Завдання: дія відбувається на щорічному Круглому столі. Це щорічні міжнародні збори молоді, де обговорюються різноманітні питання. Студентам потрібно відтворити ситуації, які пов'язані з обговоренням питань щодо освіти в Великобританії та України.

Отже, проведення практичних занять з іноземної мови з використанням інтерактивних технологій показало, що такі методи навчання позитивно впливають на формування комунікативної компетенції у студентів, виробляють у студентів вміння орієнтуватися в різних нестандартних обставинах та висловлювати свої думки на іноземній мові. Це призводить до кращого розуміння, запам'ятовування і відтворення лексичних та граматичних одиниць, виробляє уміння студентів застосовувати отримані знання в практичній професійній діяльності.

Література

1. Інтерактивні вправи та ігри. - Харків: Вид. група «Основа», 2011. – 144 с.
2. Химинець В.В. Іноваційна освітня діяльність. - Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/>
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>